

HIERDIE HANDE

(Uit die bundel : Dubbeldop)

Deur

HENNIE AUCAMP

[’n Stasieboemelaar praat met sy weldoener]

A, dié stukkie vis sal magic wees, uncle. En ook die koffie. Soos die vroujie in Welkom gesê het: Die Here slaap nie altyd nie. Sal uncle mind as ons buitekant gaan sit? Al die mense op die stasie, nè? En ek met my pap bek, ver naam as ek eet. Ek het my plaat op Beaufort-Wes gebreek. Sit nog so my tande en was onder ’n kraan, toe praat die poliesman reg agter my, en daar laat val ek die tande op die sement van skrik. Want ek en die Boere is nie maats nie. Sluit my mos vir vier dae op vir vagrancy. Vagrancy, bid jou aan. Dis hoe dit my sewentien dae van Pretoria af gevat het tot hier in die Kaap. Sewentien blêddie dae. Moet ’n rekord wees: haha. Maar van die tande, uncle, moenie worry nie. As ek dental fixture het, maak ek dit sommer self reg. Ek hét mos hierdie paar hande. Maar eers moet ek weer ’n job kry. ’n Blêddie nice job gehad, in Pretoria, security by ’n mental hospital. Wat in my lyn is. Ek was mos eers ’n male nurse. Ja, sewentien blêddie dae. Lang ente gestap, uit pure moedeloosheid. Uncle moet my voete sien. O.K., O.K., later. Net sulke blasé. Soos halfkrone. Ek promise uncle. Altyd in die nag geloop. Want in die Karooson. *[Heftig]* “Retrenchment”. Uncle, dis ’n kak woord: “retrenchment”. Vandag is jy iets, môre is jy niks. Want vandag hét jy iets, en môre het jy niks. Dis hoe retrenchment werk. Daar dank hulle toe almal af wat die laaste twee jaar aangestel is. Maar die voorman het my darem ’n blêddie nice getuigskrif gegee. So, ek sal nie lank op die outers wees nie. Wag, ek wys vir uncle. Vagrancy! Watter vagrant loop met ’n I.D. en sy papiere, vra ek vir die Boere. Hierso, uncle. En kyk, hier’s my Bybel: swaar maar handig. Die vroujie op Welkom het hom vir my gegee. En ’n paar toebroodjies ook, met peanut butter

en Marmite. Dis sy wat alles so onderstreep het. Met groen en rooi. Die rooi gedeeltes kan ek gerus twee maal lees, sê sy. Wat ek ook gedoen het.

'n Man het baie tyd, uncle, as jy onder the enigste peperboom in die Karoo staan en wag. En my laaste R10 gaan toe vir 'n fine. Mag nie op 'n freeway hike nie, sien. En nou kom ek by my storie: hoe ek lyk soos ek lyk. En uncle hoef my nie te glo nie, maar dis God's truth. Kyk, ek sweer op die Bybel. Ek vat altyd die Bybel as ek loop werk soek, uncle. 'n Tip wat ek by 'n ou hand gekry het. Pak jou Bybel uit as jy na jou papiere soek. Draai hom na die Boss se kant toe dat hy duidelik kan lees: Die Bybel. Sien, ek en 'n ander ou wat afgedank is, hy't 'n 1976-Volvo, ons scheme toe, as ons saamry, en die petrolgeld deel. Want die een hand was die ander. In Johannesburg gooi hy petrol in, en ek skiet gou deur toilet toe, want die vorige nag – ek sal eerlik wees met uncle – die vorige nag het ons 'n paar kappe gemaak. Maar dankdiehere vat ek dié sak saam met my. Want jou I.D. is jou siel, uncle. Veral as jy op die pad is. En toe ek uitkom, weg is die Volvo, weg is die ou wat ek gedink het is my tjommie, weg my spaargeld, weg my klere, weg my transistor – alles. *[Begin saggies huil]* Ekskuus, my uncle, ekskuus. Maar daar kom tye dat 'n man breek. *[Snuif]* Maar ek het nog hierdie hande. Vol knoppe en eelte, maar sterk, voel so. *[Amper desperaat]* En ek sál weer 'n job kry. Soos die vroutjie op Welkom gesê het: as die een deur toegaan, gaan 'n ander oop. Al moet 'n man hom ook oopskop of oopbreek. Wát, my hand? Om te? Is uncle dan 'n fortune teller? *[Glimlag slu, met 'n houding van: "O, een van dáárdie soort."]* Wag dan, dat ek net die olie afvee. Só. Wát! *[Amper kwaad]* 'n Lang lewenslyn! Magtag, uncle, wat wil ek met 'n lang lewe maak? Want hande raak ook oud, uncle, hulle verloor hulle grip. Vir my soort moet die dood tog net kom voor die hande oud word. Want dis al wat ek oorhet, uncle: hierdie hande.

Die BOEMELAAR kom vorentoe, tot vlak voor die gehoor, met sy hande, palms na bo, na die gehoor uitgestrek. Die res van die GESELSKAP kom uit die skaduwees vorentoe, eweneens met uitgestrekte hande. Die BOEMELAAR sing eers alleen, en dan val die GESELSKAP by hom in met:

DIE WERKE VAN ONS HANDE

(met apologie aan N.P. van Wyk Louw)

(Musiek: Nataniël)

Die werke van ons hande,
ag, seën U dit, o Heer –
maar as daar nie meer werk is
kan hande nie probeer.

Die skulpe van ons hande
is wonderbaar, o Heer –
maar as daar nie meer werk is
sal honger hul verteer.

Dan word ons beide hande
'n aalmoesbak, o Heer –
en dit was nie u plan nie:
dat ons op ander teer.

Of erger nog: ons hande –
behoed ons daarteen, Heer –
kan klemme om 'n keel word
van dié wat nie ontbeer.

Die werke van ons hande,
Voorsien dit tog, o Heer –
U is die groot verskaffer
Wat werk en loon beheer.

---ooOoo---

(Uitgewers: Human en Rousseau)